

Accounttech Controle van de Toekomst

- Eén volgende stap bij het ontwikkelen van data-gedreven controles door accountants

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Hoofddorp, 7 september 2023

Welkom

1. Welkom en Opening
2. Dank aan medewerkers projectgroep
3. Introductie onderwerp
4. Rapport Raamwerk Kwaliteitsborging Innovatie Controle Methodologie
5. Programma vanmiddag

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Governance

Project Controle van de Toekomst

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Kerngroep

Leden van de Kerngroep:

Joost van Buuren, voorzitter

Vincent Wanders

Marcel Bongers

Martin van Ernst

Beert Kuiken

Age Lammers

Klankbordgroep kantoren

Welkom

1. Welkom en Opening
2. Dank aan medewerkers projectgroep
3. Introductie onderwerp
4. Rapport Raamwerk Kwaliteitsborging Innovatie Controle Methodologie
5. Programma vanmiddag

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Programma

- 14.00 Opening en introductie
- Plenaire sessie
 - Raamwerk Kwaliteitsbeheersing innovaties – Joost van Buuren
 - Taskforce Datakwaliteit en dataveiligheid – Marcel Bongers
 - Taskforce Minimale eisen functiescheiding – Vincent Wanders
- 14.50 Carrousel 3 parallelle sessies
 - Raamwerk Kwaliteitsbeheersing innovaties
 - Toepassen 7 stappenplan i.c.m. controlekubus
 - Minimale eisen en randvoorwaarden
- 16.45 Terugkoppeling, conclusies, afsluiting
- 17.00 Borrel en netwerken

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Start Plenaire sessies

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Raamwerk Kwaliteitsborging Innovatie Controle Methodologie

Prof. dr. Joost van Buuren RA

dd. 7 september 2023

Eerste opzet kwaliteitsraamwerk innovatie controlemethodologie

Aanleiding

- Zoektocht van groep van samenwerkende accountantsorganisaties naar datagedreven controlemethode
- Onzekerheid of nieuwe controlemethode voldoet aan standaarden

Waarom starten met een kwaliteitsborgingsraamwerk?

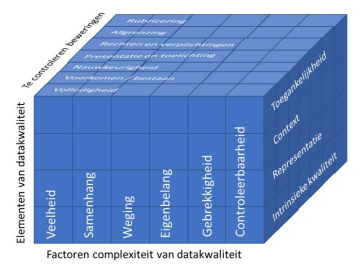
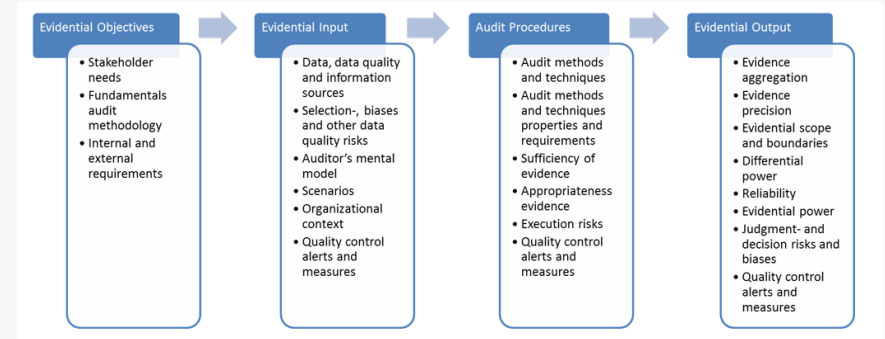
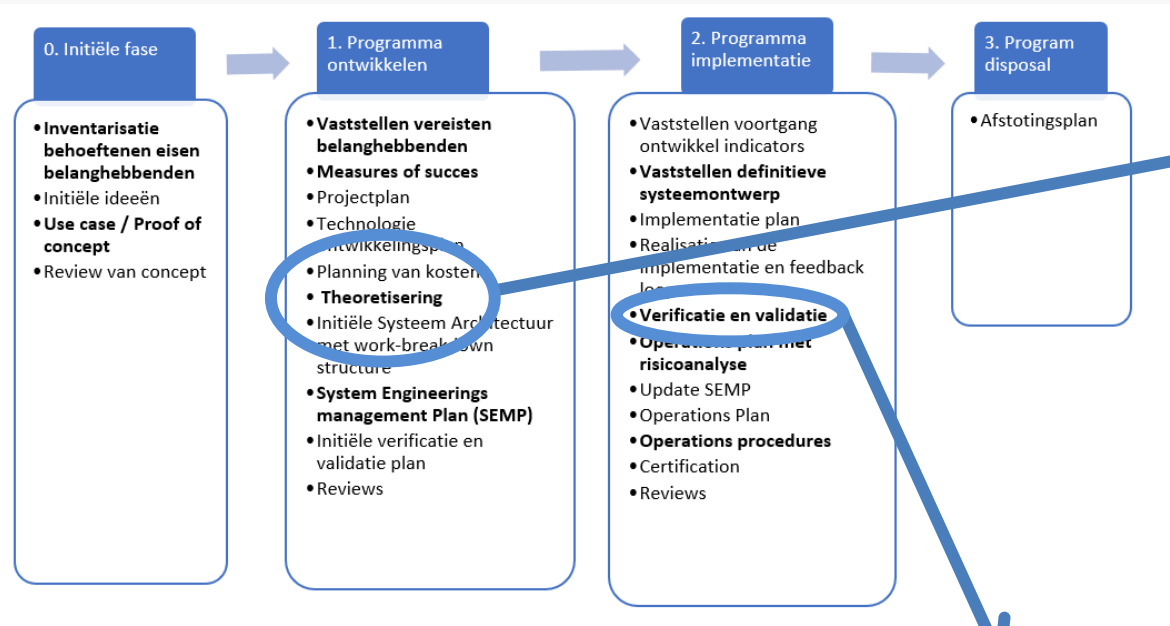
- Borging van fundament en structuur van proces totstandkoming innovatie
- Borging legitimiteit van innovaties voor interne en externe gebruikers van assurance

Voorwaarden

- Praktische toepasbaarheid voor kleine en middelgrote accountantsorganisaties
- Passend bij beroepsreglementering en in het bijzonder de controlestandaarden

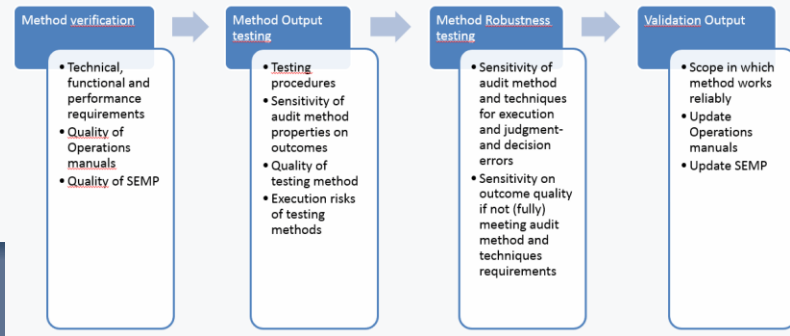
Theoretiserings(sub)raamwerk (TEPAM):

Deliverables

1. Mentaal model met verwachtingen en scenario's
2. Relevantie oorzakelijk verband controle-informatie en controleconclusie
3. Beoordeling kwaliteit bronnen
4. Beoordeling betrouwbaarheid controle-informatie
5. Beoordeling van 'voldoende-zijn' van controle-informatie
6. Beoordeling voldoende geaggregeerde controle-informatie op beweringniveau
7. Controleconclusie per bewering

Validerings(sub)raamwerk (VEPAM):

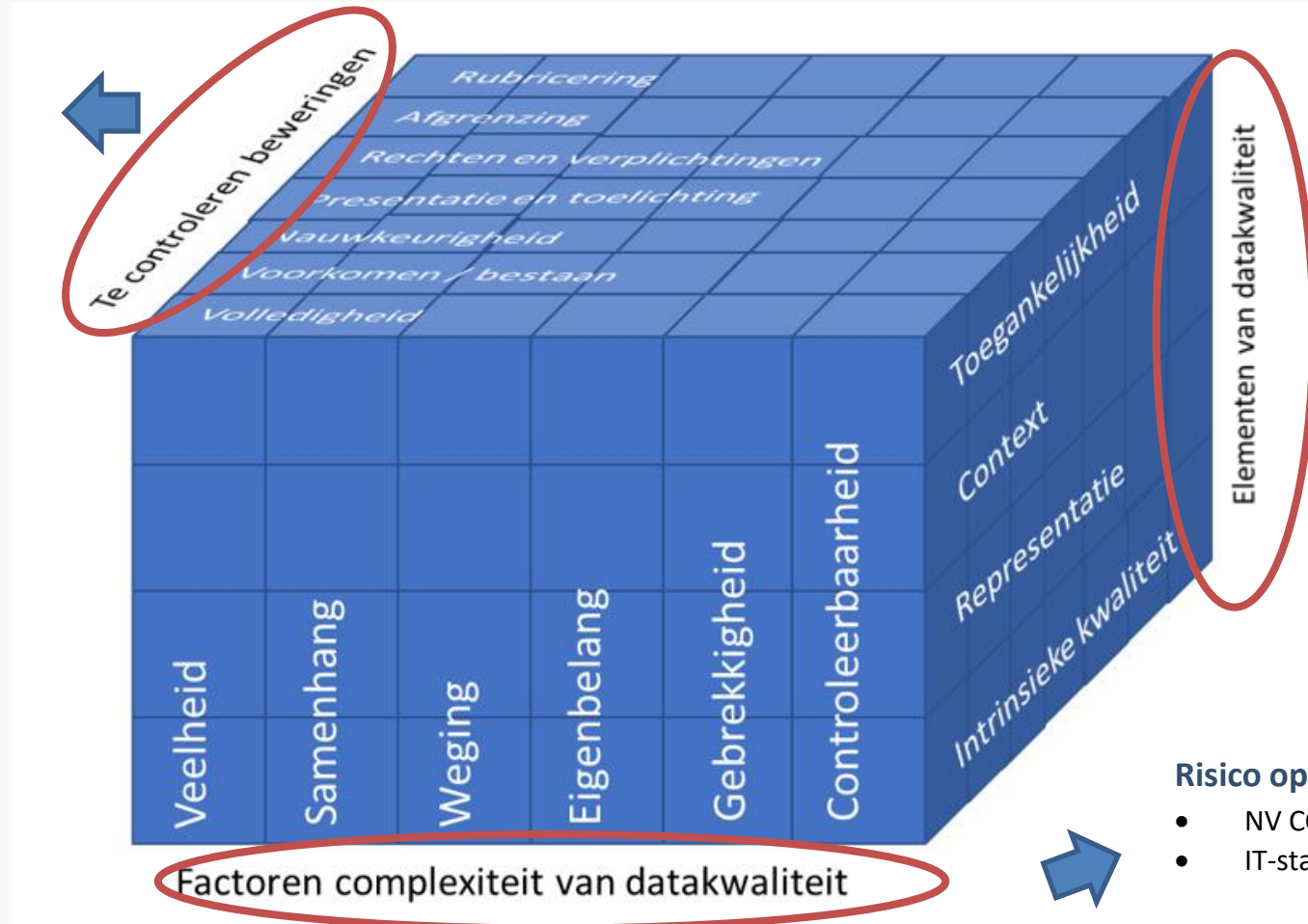

+ voorbeeld in "Audit workbook"

4. Programma ontwikkelen: Theoretisering - Controlekubus

Beweringen

- NV COS

Kwaliteitsdimensies data

- Handboeken standaarden information systems en IT (Cobit, CMMI, Dama)
- Datascience

Risico op onjuistheden

- NV COS
- IT-standaarden

5. Programma ontwikkelen: Theoretisering – 7-stappenplan

1. Mentaal model met verwachtingen en scenario's

2. Relevantie oorzakelijk verband controle-informatie en controleconclusie

3. Beoordeling kwaliteit bronnen

4. Beoordeling betrouwbaarheid controle-informatie

5. Beoordeling van 'voldoende-zijn' van controle-informatie

6. Beoordeling voldoende geaggregeerde controle-informatie op beweringniveau

7. Controleconclusie per bewering

Conclusies en vervolgstappen

- Risicogerichte kwaliteitsborging van innovaties is een vereiste vanuit ISQM-1
- Schaalbaarheid van kwaliteitsborging is goed mogelijk
- Controlestandaarden bieden voldoende ruimte voor datagedreven-controlemethode
- Toepassing van theoretiseringsraamwerk (TEPAM) en controlekubus ondersteunt focus in controlemethode
- Validatie van controlemethode nog niet systematisch opgepakt
- Vervolgstappen
 - implementatie kwaliteitsborging
 - Bevorderen samenwerking bij innovatie

Een volgende stap bij het ontwikkelen van data-gedreven controles door accountants

Update TaskForce Dataveiligheid & -kwaliteit

Gerke van Garderen, Luc Versteijlen, Cor van Marle, Thomas Boeren

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Agenda

Onderwerpen:

- Doelstelling
- Activiteiten
- Inhoud Workshop

Duur: max. 10 minuten

TaskForce Dataveiligheid en -kwaliteit

Marcel Bongers, Thomas Boeren (Facet), Koen Borst (Compliance kantoor), Gerke van Garderen (Joinson and Spice), Beert Kuiken (FitchPeople), Martijn van Rijn (Van Wezel), Jeffrey Schreurs (Koenen en Co), Jacques Urlus (NBA), Luc Versteijlen (Q-Concepts)

Doelstelling

- Doelstelling TaskForce:

de toepassing van data-analyse verder te vergemakkelijken in de praktijk

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Activiteiten

- Sinds eind vorige jaar; start taskforce
 - > Soorten data-analyses
 - > Uitdagingen; dataveiligheid en -kwaliteit
 - > Doelstelling data-analyse; Efficiënt voldoende en geschikte dus ook betrouwbare controle-informatie
 - > Handreiking 1141 als basis. Met focus op traject voor data extractie. Immers garbage in = garbage out
 - > Generiek proces: of stappenplan; te algemeen
 - > Geëindigd met aspect benadering (ControleKubus)

Workshop

- Toepassen Controlekubus in combinatie met stappenplan
Want geen 168 vakjes vullen
- Doel is om en aantoonbaar voldoende onderbouwd de kwaliteit van de data-analyse en de integratie in de controle te borgen
- Nog geen eindresultaat maar wel stap verder.

Update Taskforce minimale eisen en randvoorwaarden/ functiescheiding

Vincent Wanders

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Taskforce minimale eisen en randvoorwaarden

Deelnemers taskforce uit brede vertegenwoordiging:

- Martin van Ernst (voorzitter), Barry van Leeuwen, Tina Tsang-Fong, Adrain Egas Hans van der Steen, Tinka Pieterse, Zuhaib Malik, Richard van der Ree, Cor van Marle en Vincent Wanders

Aanleiding: bevinding vooronderzoek, wanneer en hoe kunnen we data-analyse uitvoeren als GITC / functiescheiding tekortschiet

Dus: onderzoek naar

1. toepassing data analyse in verschillende onderdelen van het controleproces
2. Het opzetten van een beslisboom rond thema functiescheiding en LTB bij gebruik van data-analyse

Conclusie

1. Data analyse toe te passen in vrijwel elke fase van controle
 2. Eerste denkmodel (beslisboom) ontwikkeld
- Getest met 3 use cases
 - Conclusie: beslisboom helpt bij afweging
 - Vraagt wel verdere verfijning, met Taskforce en jullie hulp
 - En natuurlijk: LTB / functiescheiding draagt bij aan betrouwbaarheid data en dus aan goed gebruik data-analyse

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

The logo for the Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) features a thick orange horizontal bar above the letters 'NBA' in a bold, orange, sans-serif font.

Vervolgstappen

Herkennen invloed steeds verdergaande technologie, wetgeving en data-analyse:

- Nieuwe factuur analyse tooling en AI: Toepassing nieuwe technologie onderzoeken
- Data comptabiliteit: stimulering uitwisselen van gegevens met externe bronnen
- Eisen datakwaliteit NIS (cybersecurity) maar ook EBA/ ECB: toename datakwaliteit, meer steunen op data-analyse

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Vervolgstappen

Vervolgstappen:

- Verder gebruik/ testen in de praktijk gaat in najaar plaatsvinden
- de gehanteerde use cases documenteren
- Ketenganalyses: steunen op data (ESG !)
- Bepalen wanneer welke aanvullende werkzaamheden nodig zijn als er relevante tekortkomingen zijn

Verder:

- Toepassen NBA richtlijn over data (HR 1147): data verkrijgen en betrouwbaarheid
- Authenticatie: door Azure cloudomgeving complexer!

- In sessie is jullie input zeer welkom!

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Carrousel parallele sessies

Waar	Sub-sessie	14.50 - 15.20	15.30 - 16.00	16.10 - 16.40
Geniedijk 2 & 3 Grote zaal	Raamwerk kwaliteitsborging innovaties	Groep 1	Groep 3	Groep 2
Geniedijk 1 (naast Grote zaal)	Toepassen 7-stappenplan i.c.m. controlekubus	Groep 2	Groep 1	Groep 3
Vide bij receptie	Minimale eisen en Randvoorwaarden	Groep 3	Groep 2	Groep 1

Na de sub-sessies om 16.40 uur graag terug naar de Grote zaal voor de plenaire afsluiting

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Plenaire afsluiting

1. Terugkoppeling uit de parallelle sessies
2. Kerngroep ideeën voor vervolg
 - Verder met 7-stappenplan/controlekubus
 - Hoe maak je kwaliteitsborging onderdeel van de 'body of knowledge' van het beroep
 - ? nader te bepalen o.a. met input van vanmiddag
3. Mail: evaluatievragen, rapport en slides
4. Borrel, napraten en netwerken

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

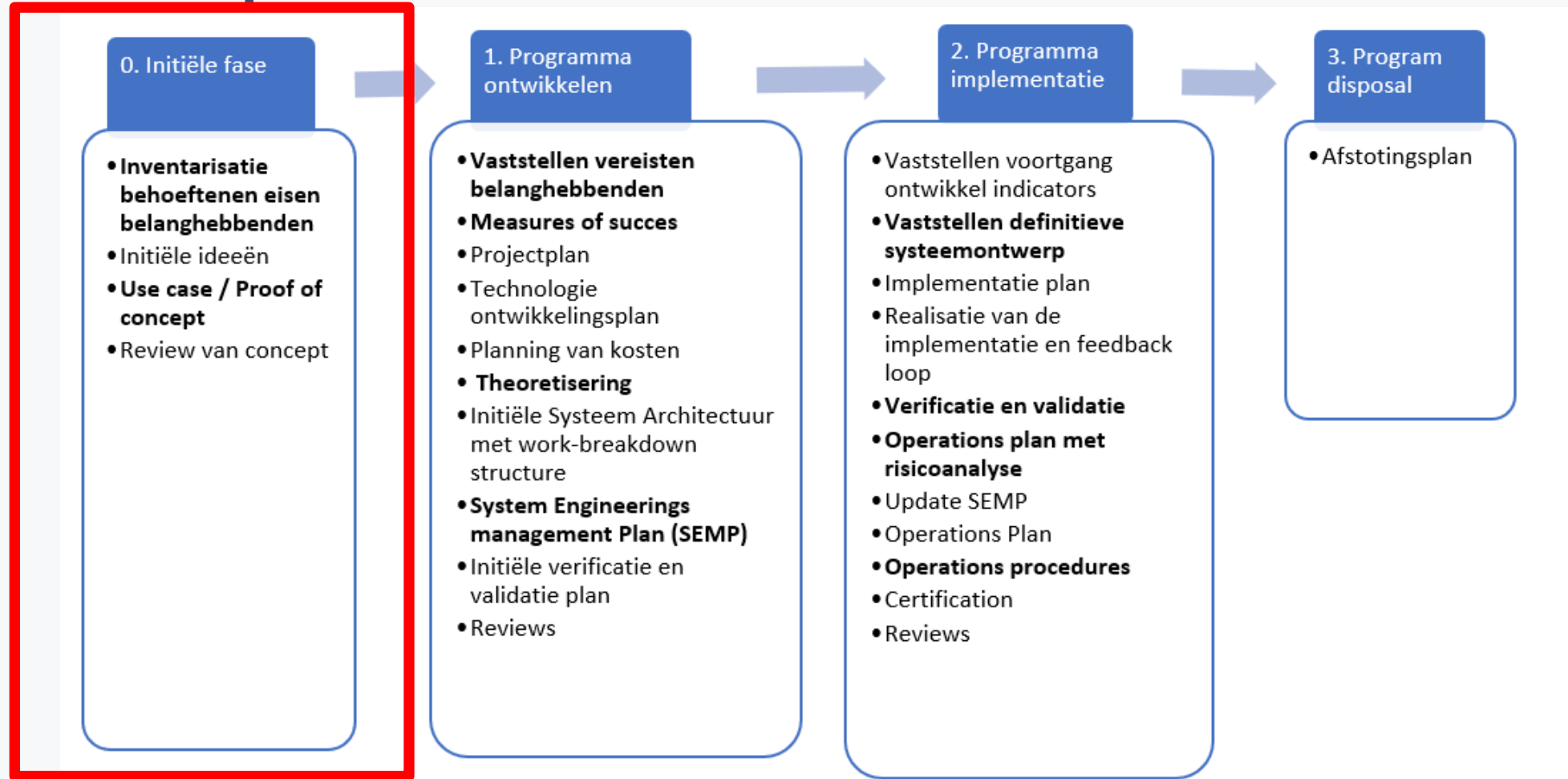

Deelsessie: Raamwerk Kwaliteitsborging Innovatie

Prof. dr. Joost van Buuren RA

dd. 7 september 2023

1. Eerste opzet kwaliteitsraamwerk

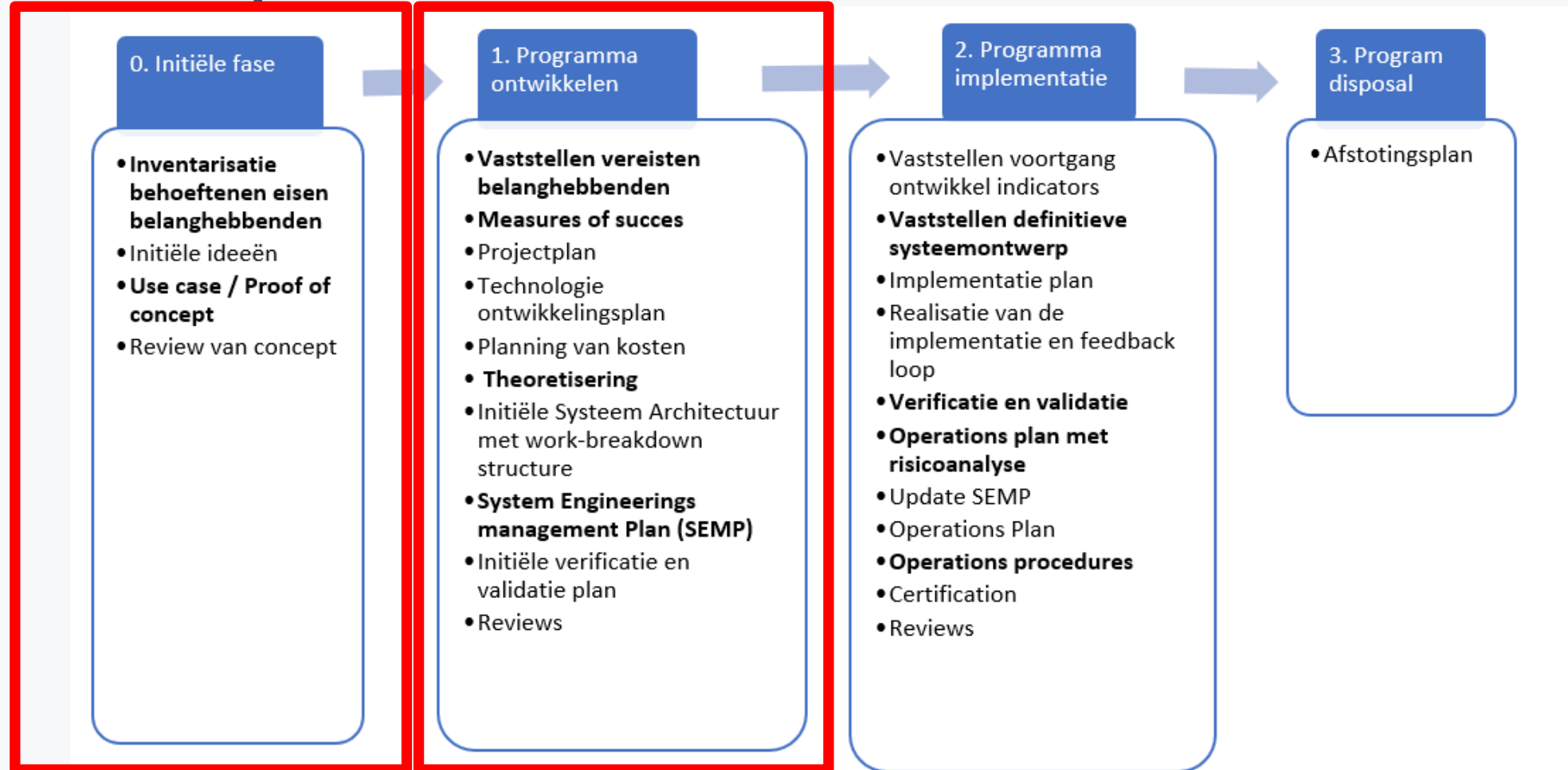

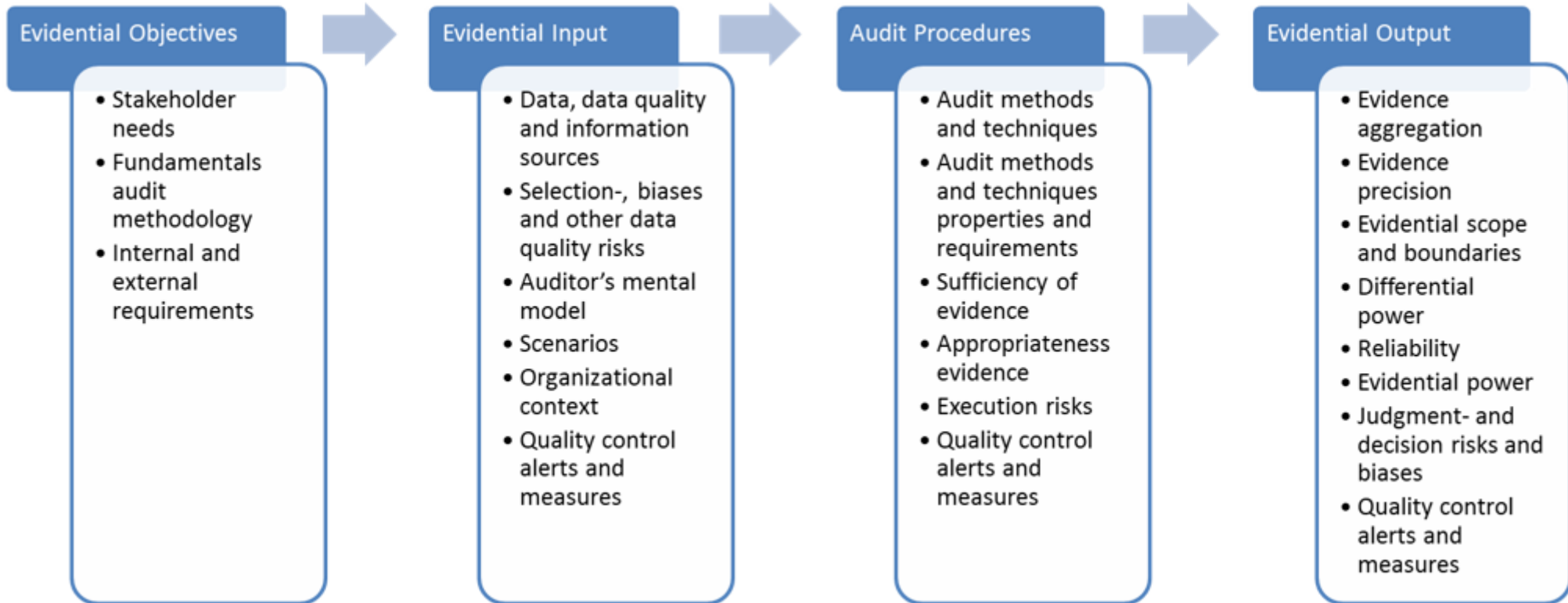
2. Minimaal benodigde elementen

1. werkende use case of proof-of-concept;
2. het vaststellen van vereisten van belanghebbenden
3. theoretisering van de methodologie
4. een System Engineering Management Plan (SEMP)
5. vaststellen definitief ontwerp van de innovatie
6. een verificatie en validatieplan en uitvoering daarvan
7. Operations:
 - a) een operationsplan met risicoanalyse en
 - b) operational procedures met een bijgewerkt handboek controle en functionele handleidingen en
 - c) een critical event report procedure

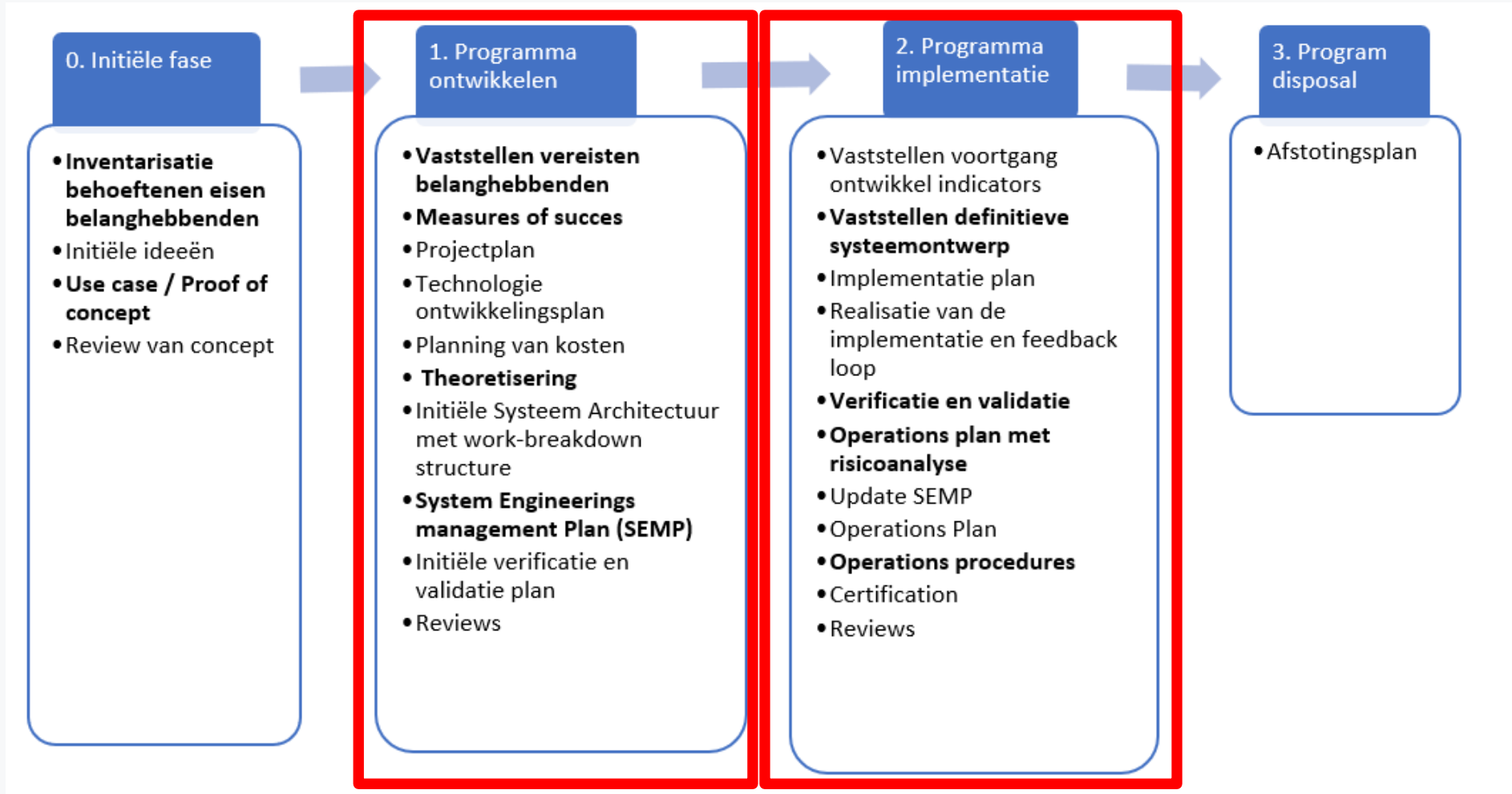
1. Eerste opzet kwaliteitsraamwerk

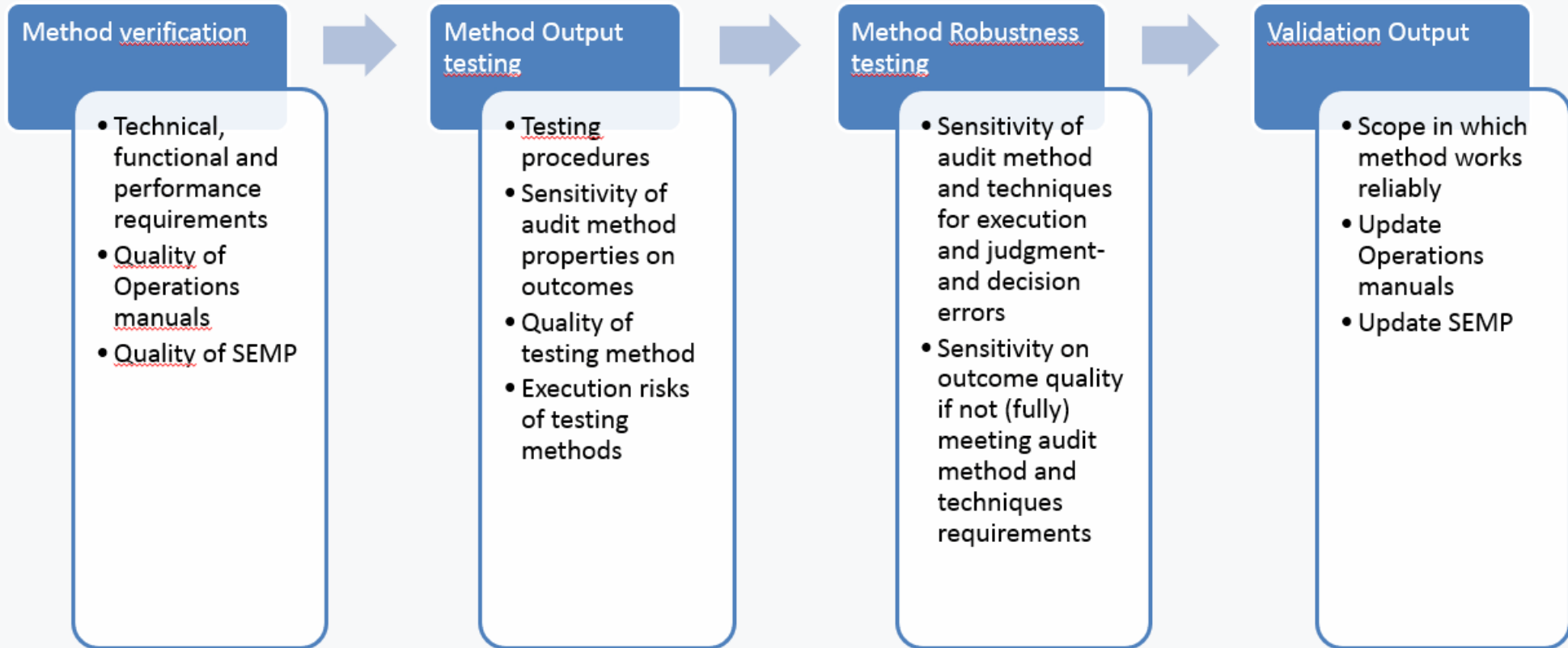
3. Programma ontwikkelen: Theoretisering

6. Eerste opzet kwaliteitsraamwerk

7. Implementatie: validatie methodologie

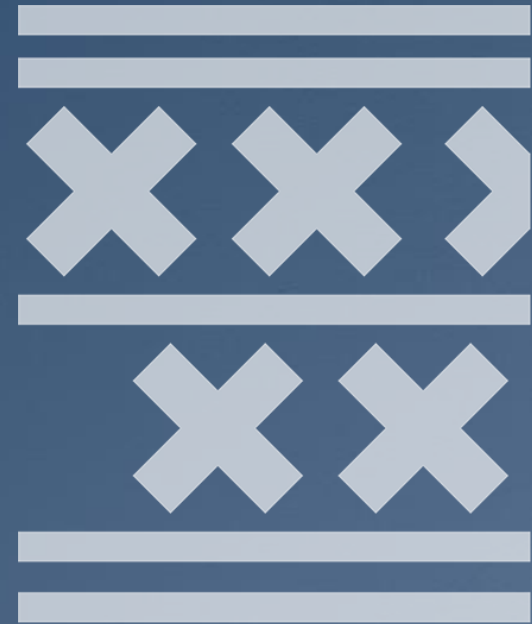

8 Vragen, suggesties en discussie

- Eerste reacties, vragen en suggesties
- Wat is nodig voor:
 - creëren 'common body of knowledge' van innovatie in de accountancy?
 - Doorontwikkeling naar handreiking over kwaliteitsborging en innovatie?
 - Ondersteuning van de innovaties van controlemethoden?
 - Samenwerking te bevorderen tussen:
 - Accountantskantoren onderling
 - Accountantskantoren en universiteiten
- Andere suggesties?

Meer info:

“Over kwaliteitsborging van datagedreven controlemethodologie”,
[Van Buuren & Wijma, MAB, 2022](#)

LEADERSHIP,
ENTREPRENEURSHIP,
STEWARDSHIP

Accounttech Controle van de Toekomst

Taskforce minimale eisen en randvoorwaarden/ functiescheiding
Barry van Leeuwen en Vincent Wanders

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Hoofddorp, 7 september 2023

Taskforce minimale eisen en randvoorwaarden

Aanleiding: bevinding vooronderzoek, wanneer en hoe kunnen we data-analyse uitvoeren als GITC / functiescheiding tekortschiet

Dus: onderzoek naar

1. toepassing data analyse in verschillende onderdelen van het controleproces
2. Het opzetten van een beslisboom rond thema functiescheiding en LTB bij gebruik van data-analyse

Koninklijke Nederlandse
Vereniging
van Accountants

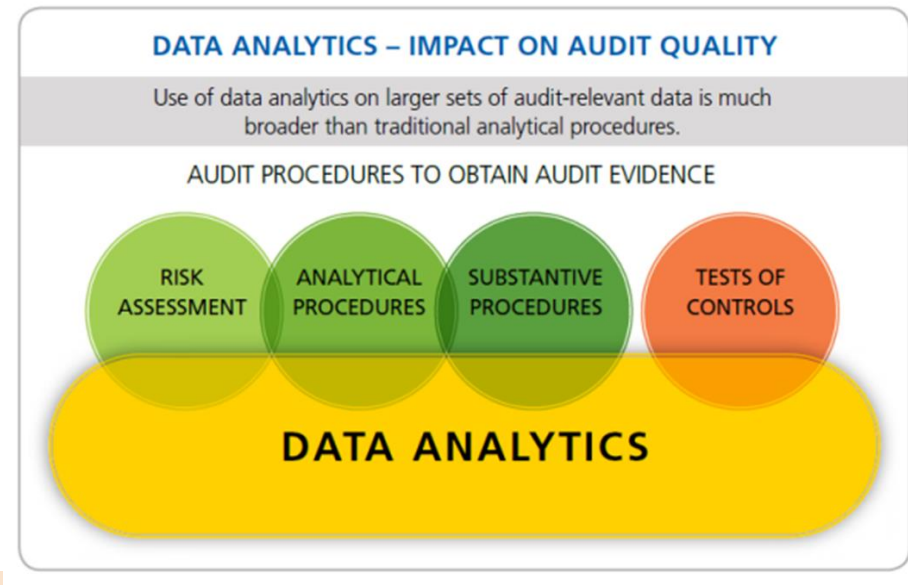

Deelnemers taskforce:

- Martin van Ernst (voorzitter), Barry van Leeuwen, Tina Tsang-Fong, Adrian Egas, Hans van der Steen, Tinka Pieterse, Zuhaib Malik, Richard van der Ree, Cor van Marle en Vincent Wanders

Uitkomst onderzoek 1

- Ad 1: Basis antwoord in IAASB studierapport “Exploring the Growing Use of Technology in the Audit, with a Focus on Data Analytics”. Wel uit 2016 maar basis van de herziene COS 315

Vraag 1: toepassing data analyse

Wat komt er uit het onderzoek data-analyse?

- Werkende AO/IB en FS niet noodzakelijk, hoeft niet hierop te steunen als Geld goederenbeweging aansluiting gemaakt kan worden
- Sterke focus echter op de Q component, dus:
- Op welke wijze is de P component vast te stellen? IB dan belangrijker? Volledigheid omzet kent ook de P component (significant risico) !

Wat vinden jullie daarvan?

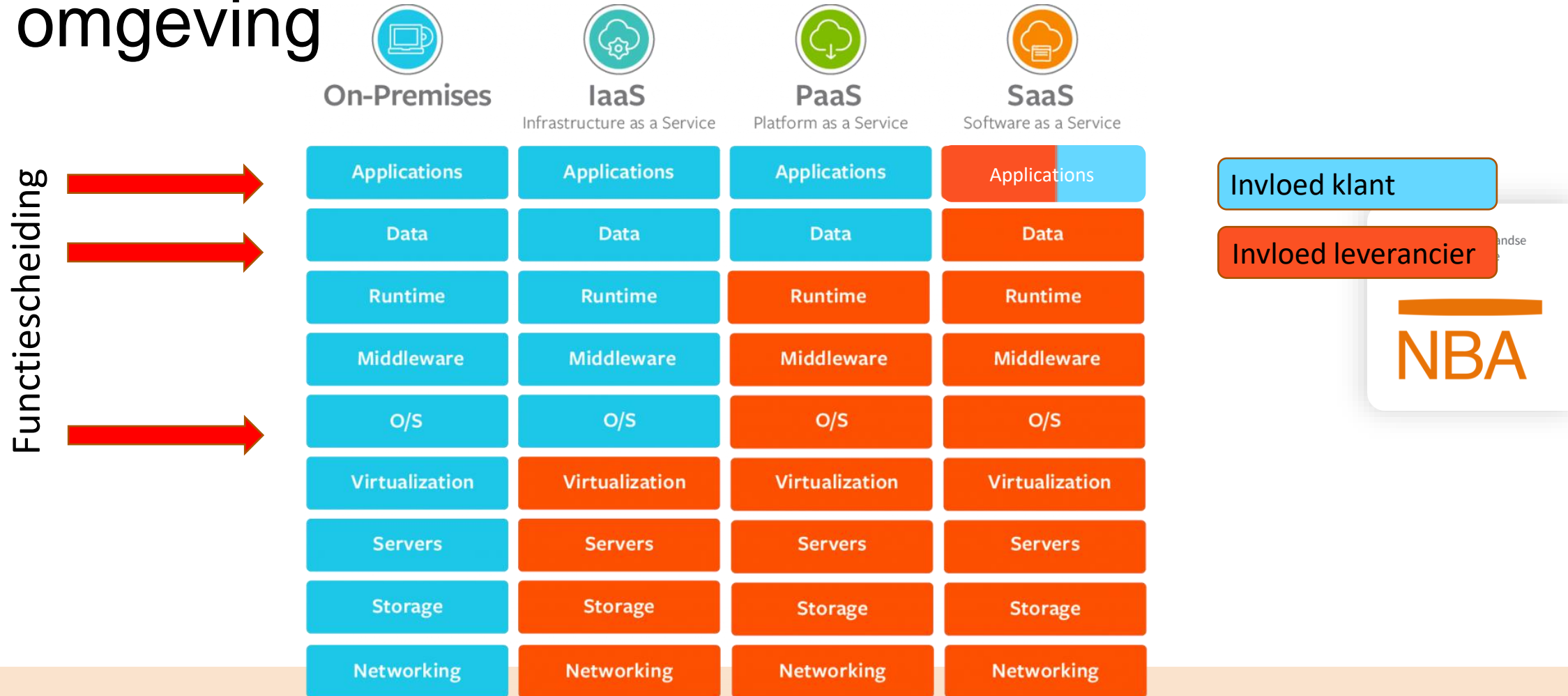
- Genoemd door geïnterviewden: hoe om te gaan met risico van management override: aanpassingen cijfers en toegang tot systemen?

Ad 2: Uitgangspunten bij vaststellen noodzaak functiescheiding

- Drie elementen van functiescheiding (NOREA):
 - Identificatie
 - Autorisatie
 - Authenticatie
- Primaire en secundaire registraties (NBA Handreiking 1141)
- Gebruik maken van externe bronnen (NBA Handreiking 1141)
- Diverse IT omgevingen met relevantie functiescheiding
- Identificeren van IT applicaties en bijbehorende IT risico's en GITC's verplicht (315.26.b/c)

Ad 2: Functiescheiding: invloed van de omgeving

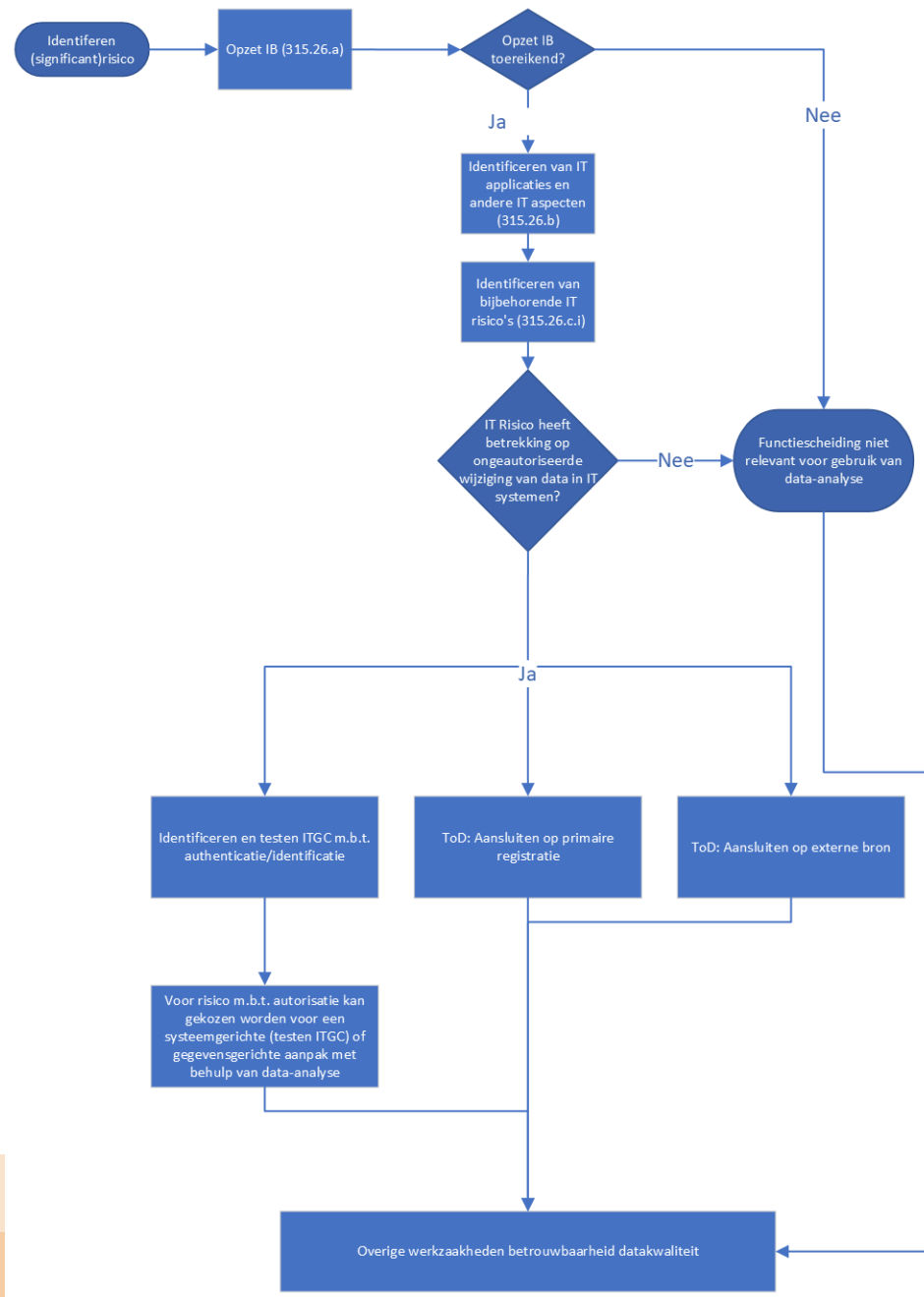
Ad 2: Conclusie noodzaak functiescheiding

- Betrouwbaarheid element authenticatie/ identificatie is essentieel voor element autorisatie
- Element authenticatie is steunen op GITC's noodzakelijk, autorisatie kan ook gegevensgericht
- Inschatting risico ongeautoriseerde wijzigingen in systemen is afhankelijk van soort IT omgeving
- Als alternatief voor steunen voor GITC's kan mogelijk gebruik gemaakt worden van primaire registraties of externe bronnen. Bij bepaalde typologieën kan hiermee gestart worden!

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Beslisboom (concept)

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

(Technische) ontwikkelingen

Herkennen invloed op controle van steeds verdergaande technologie, wetgeving en data-analyse:

- Nieuwe factuur analyse tooling en AI: Toepassing nieuwe technologie onderzoeken
- Data comptabiliteit: stimulering uitwisselen van gegevens met allerlei externe bronnen
- Hogere eisen datakwaliteit NIS (cybersecurity) maar ook EBA/ ECB: toename datakwaliteit, meer steunen op data-analyse als klant zich ontwikkelt

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Mogelijke vervolgstappen

Vervolgstappen Taskforce:

- Verder gebruik/ testen in de praktijk gaat in najaar plaatsvinden
- de gehanteerde use cases documenteren
- Ketenanalyses: steunen op data (ook voor ESG !)
- Bepalen wanneer welke aanvullende werkzaamheden nodig zijn als er relevante tekortkomingen zijn

Verder:

- Toepassen NBA richtlijn over data (HR 1141): data verkrijgen en betrouwbaarheid
- Authenticatie: door Azure cloudomgeving complexer!

- In Taskforce sessie is jullie input zeer welkom!

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Vragen, suggesties en discussie

- Vragen?
- Andere suggesties?

INPUT IS WELKOM EN SLUIT JE BIJ ONS AAN !

Kerngroep Controle van de Toekomst

**Een volgende stap bij het ontwikkelen van data
gedreven controles!**

Workshop toepassing 7-stappenplan i.c.m. Controlekubus

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Agenda Workshop

Onderwerpen:

- Inleiding;
- Achtergrond;
- Ervaringen use case;
- Conclusie/ samenvatting.

Gespreksleiders; Luc, Gerke en Marcel

Duur: 30 minuten

TaskForce Dataveiligheid en -kwaliteit

Marcel Bongers, Thomas Boeren (Facet), Koen Borst (Compliance kantoor), Gerke van Garderen (Joinson and Spice), Beert Kuiken (FitchPeople), Martijn van Rijn (Van Wezel), Jeffrey Schreurs (Koenen en Co), Jacques Urlus (NBA), Luc Versteijlen (Q-Concepts)

Inleiding

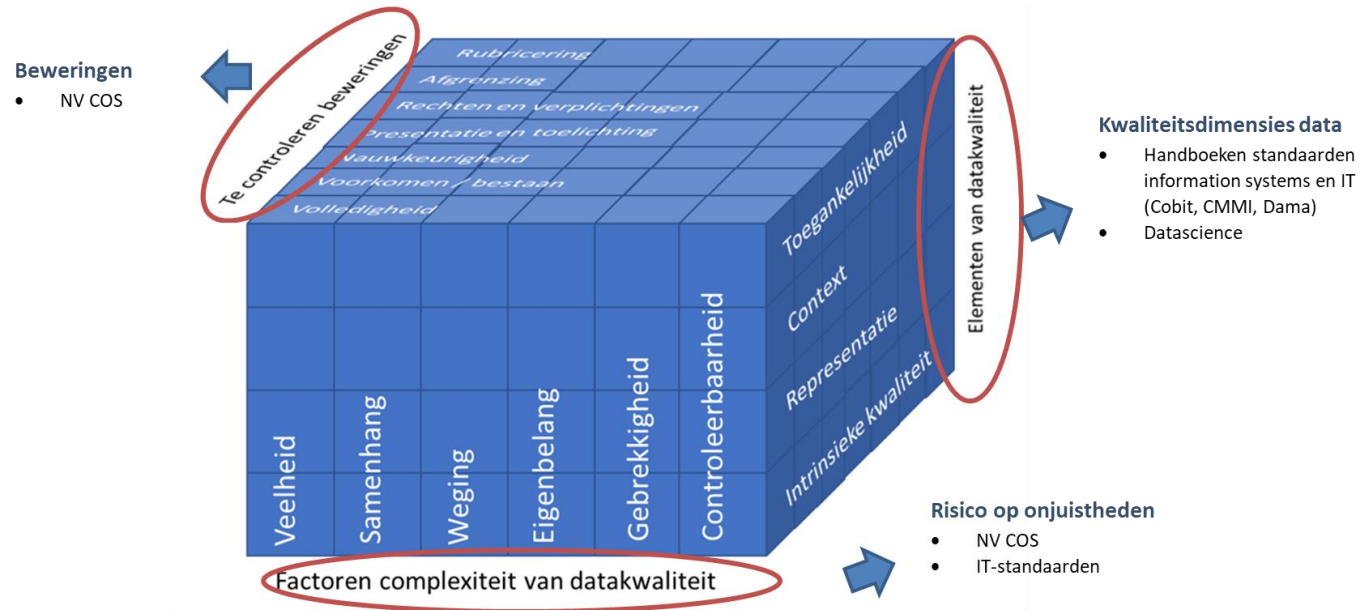
Vragen vooraf:

- *“Wat is voor jullie de grootste uitdaging voor het toepassen van data-analyse in de praktijk?”*

Inleiding

Vragen vooraf:

- “In hoeverre is de ControleKubus toepasbaar in de praktijk denken jullie?”

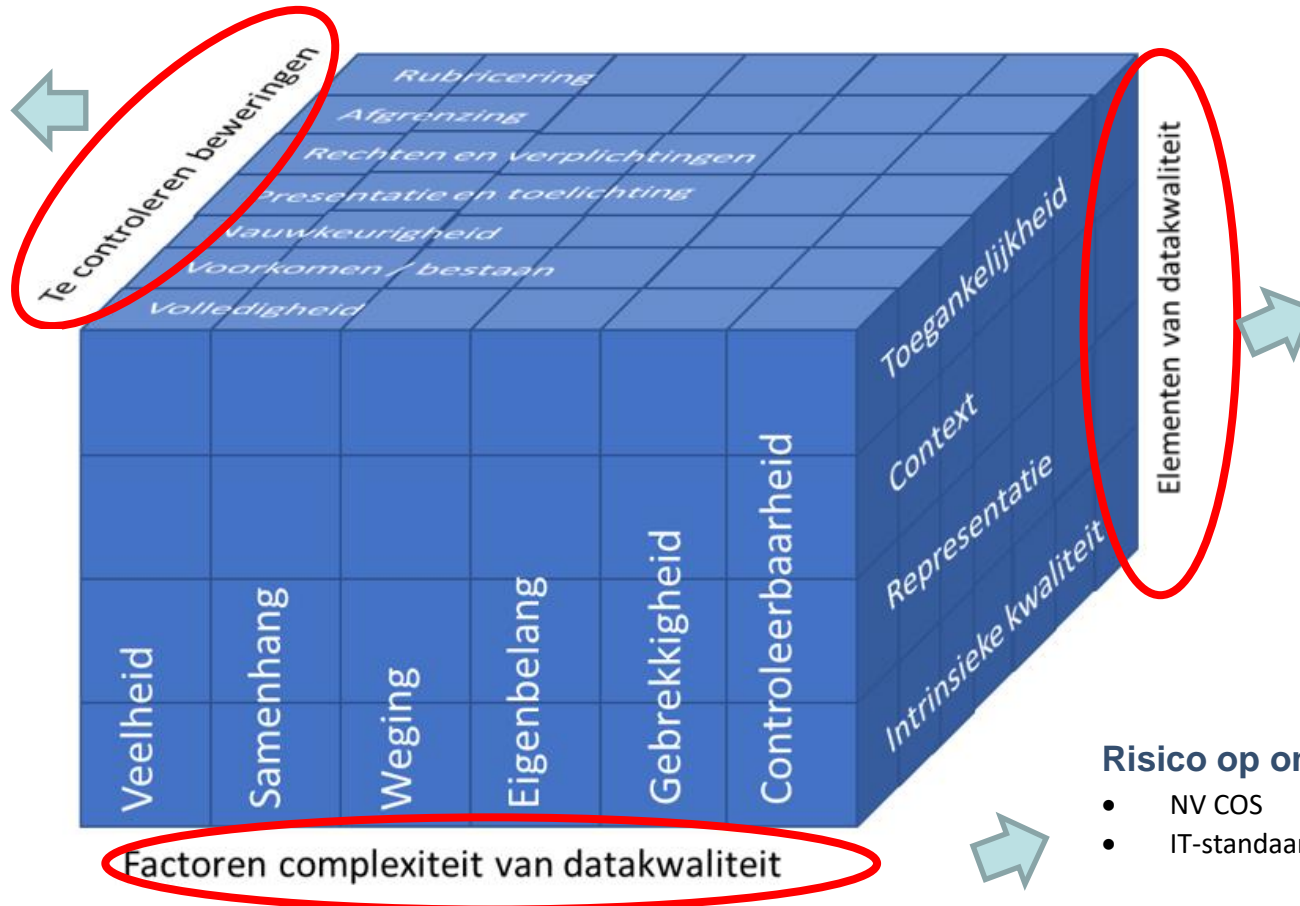

Achtergrond

De controlekubus

Beweringen

- NV COS

Kwaliteitsdimensies data

- Handboeken standaarden information systems en IT (Cobit, CMMI, Dama)
- Datascience

Risico op onjuistheden

- NV COS
- IT-standaarden

Achtergrond

1. Mentaal model met verwachtingen en scenario's
2. Relevantie oorzakelijk verband controle-informatie en controleconclusie
3. Beoordeling kwaliteit bronnen
4. Beoordeling betrouwbaarheid controle-informatie
5. Beoordeling van 'voldoende-zijn' van controle-informatie
6. Beoordeling voldoende geaggregeerde controle-informatie op beweringniveau
7. Controleconclusie per bewering

Ervaringen Use Case

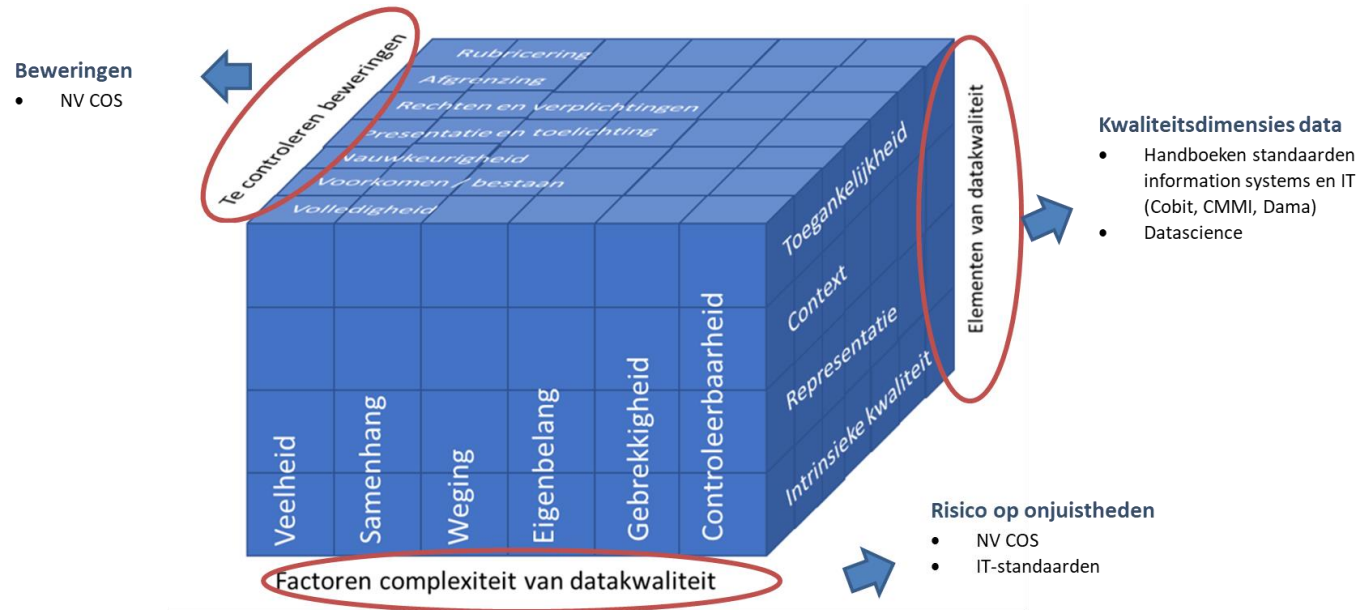
Meeting 11-07-23 bij Facet Accountants;

- *“Wat waren de eerste ervaringen bij toepassing van de controlekubus?”*

Conclusie/ samenvatting

Nogmaals;

- “In hoeverre is de ControleKubus toepasbaar in de praktijk denken jullie?”

Samenvatting/ conclusie

- *“Waar moeten wij in ieder geval nog aandacht aan besteden in de TaskForce?”*

Samenvatting/ conclusie

- *“Wat heb je van ons nodig?”*